

კიბერ-დანაშაულზე კონვენციის დამატებითი ოქმი, კომპიუტერული სისტემების მეშვეობით ჩადენილი რასისტული და ქსენოფობიური ხასიათის ქმედებათა კრიმინალიზაციის შესახებ

ქ. სტრასბურგი, 2003 წლის 28 იანვარი

ქვემოთ ხელისმომწერნი, ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოები და კიბერ-დანაშაულის შესახებ კონვენციის, რომელიც ხელმოსაწერად გაიხსნა ქ. ბუდაპეშტში, 2001 წლის 23 ნოემბერს, სხვა მხარე სახელმწიფოები;

ითვალისწინებენ, რომ ევროპის საბჭოს მიზანია მის წევრებს შორის უფრო დიდი ერთიანობის მიღწევა;

იხსენებენ, რომ ყველა ადამიანი დაბადებულია თავისუფლად და ღირსებასა და უფლებებში თანასწორუფლებიანად;

აღნიშნავენ რა, ადამიანის ყველა უფლებათა სრული და ეფექტური იმპლემენტაციის უზრუნველყოფის საჭიროებას ნებისმიერი დისკრიმინაციისა და განსხვავების გარეშე, ისე როგორც ეს ჩამოყალიბებულია ევროპულ და სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტებში;

არიან რა დარწმუნებულნი, რომ რასისტული და ქსენოფობიური ხასიათის ქმედებები წარმოადგენენ ადამიანის უფლებათა დარღვევას და საფრთხეს უქმნიან კანონის უზენაესობასა და დემოკრატიულ სტაბილურობას;

ითვალისწინებენ, რომ ერთგულმა და საერთაშორისო სამართალმა უნდა დაუშვას ადეკვატური სამართლებრივი რეაგირება კომპიუტერული სისტემების მეშვეობით რასისტული და ქსენოფობიური ხასიათის პროპაგანდაზე;

აღნიშნავენ ფაქტს, რომ ასეთი ქმედებების პროპაგანდა, ხშირად ექვემდებარება კრიმინალიზაციას ეროვნულ კანონმდებლობაში;

ითვალისწინებენ კიბერ-დანაშაულის შესახებ კონვენციას, რომელიც ადგენს საერთაშორისო თანამშრომლობის თანამედროვე და ხისტ საშუალებებს და არაიან რა დარწმუნებულნი მატერიალური სამართლის, რასისტული და ქსენოფობიური პროპაგანდის წინააღმდეგ ბრძოლასთან დაკავშირებულ დებულებათა ჰარმონიზაციის აუცილებლობაში;

აღიარებენ, რომ კომპიუტერული სისტემები იძლევიან უპრეცედენტო საშუალებებს აზრის გამოხატვის თავისუფლების გააძვირებისა და მსოფლიოს ირგვლივ კომუნიკაციებისთვის;

აღიარებენ, რომ აზრის გამოხატვის თავისუფლება წარმოადგენს ერთ-ერთ ძირითად საყრდენს დემოკრატიული საზოგადოებისთვის და არის ერთ-ერთი ფუძემდებლური პირობა მისი განვითარებისა და თითოეული ადამიანის განვითარებისთვის;

თუმცა, არიან რა შეშფოთებულნი ასეთი კომპიუტერული სისტემების არასწორად ან არაპრობლემულად გამოყენების რისკით რასისტული და ქსენოფობიური პროპაგანდის გავრცელების თვალსაზრისით;

სჯერათ, რომ აუცილებელია მართებული ბალანსის მიღწევა აზრის გამოხატვის თავისუფლებისა და რასისტული და ქსენოფობიური ხასიათის აქტების წინააღმდეგ ბრძოლას შორის;

ითვალისწინებენ, რომ წინამდებარე ოქმი არ არის გამიზნული შელახოს ეროვნულ სამართლებრივ სისტემებში აზრის გამოხატვის თავისუფლებასთან დაკავშირებული ჩამოყალიბებული პრინციპები;

ითვალისწინებენ, ამ სფეროში არსებულ შესაბამის საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებს და განსაკუთრებით, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა კონვენციასა და დისკრიმინაციის საერთო აკრძალვასთან დაკავშირებულ მის მე-12 ოქმს, სისხლის სამართლის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ ევროპის საბჭოს არსებულ კონვენციებს და განსაკუთრებით კობერ-დანაშაულის შესახებ კონვენციას, ვაერო-ს 1965 წლის 21 დეკემბრის საერთაშორისო კონვენციას რასობრივი დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ, ევროკავშირის 1996 წლის 15 ივლისის საერთო მოქმედებას, რომელიც მიღებულია საბჭოს მიერ ევროკავშირის შესახებ ხელშეკრულების K.3 მუხლის საფუძველზე, რაც დაკავშირებულია რასიზმისა და ქსენოფობიის წინააღმდეგ მოქმედებასთან;

ესალმებიან რა, უკანასკნელ მოვლენებს, რომელიც განავითარებს საერთაშორისო ურთიერთგაგებასა და თანამშრომლობას კობერ-დანაშაულის, რასიზმისა და ქსენოფობიის წინააღმდეგ ბრძოლაში;

ითვალისწინებენ ევროპის საბჭოს სახელმწიფოთა და მთავრობების მეთაურთა მეორე სამიტზე (ქ. სტრასბურგი, 1997 წლის 10-11 ოქტომბერი) მიღებულ სამოქმედო გეგმას, რათა ევროპის საბჭოს სტანდარტებსა და ფასეულობებზე დაყრდნობით მოუძებნონ საერთო პასუხები ახალი ტექნოლოგიების განვითარებას;

შეთანხმდნენ შემდეგ ზე:

თავი I - საერთო დებულებები

მუხლი 1

წინამდებარე ოქმის მიზანია, ოქმის მხარეებს შორის ჩაანაცვლოს კობერ-დანაშაულის შესახებ კონვენციის დებულებები, რომელიც ხელმოსაწერად გაიხსნა 2001 წლის 23 ნოემბერს (შემდგომში „კონვენცია“ წოდებული), კომპიუტერული სისტემების მეშვეობით რასისტული და ქსენოფობიური ხასიათის ქმედებების კრიმინალიზაციის თვალსაზრისით.

მუხლი 2

1. წინამდებარე ოქმის მიზნებისთვის:

„რასისტული და ქსენოფობიური მატერიალი“ ნიშნავს ნებისმიერ წერილობით მატერიალს, ნებისმიერ სურათს ან იდეათა ან თეორიათა სხვა წარმოსხვას, რომელის იცავს, ავითარებს ან მოუწოდებს შეუწყნარებლობისკენ, დისკრიმინაციას ან ძალადობისკენ ნებისმიერი პირის ან პირთა ჯგუფის წინააღმდეგ, რომელიც დაფუძნებულია რასაზე, კანის ფერზე, ჩამომავლობაზე ან ეროვნულ თუ ეთნიკურ კუთვნილებაზე, ისევე როგორც რელიგიაზე, თუ გამოყენებულია როგორც წინაპირობა ნებისმიერი ამ ფაქტორებისთვის.

2. წინამდებარე ოქმში გამოყენებული ტერმინები და გამოთქმები განმარტება იგივე წესით, რა წესითაცაა განმარტებული კონვენციით.

თავი II - ეროვნულ დონეზე განხორციელებელი ზომები

მუხლი 3 - კომპიუტერული სისტემების მეშვეობით რასისტული და ქსენოფობიური მატერიალის გავრცელება

1. თითოეული მხარე მიიღებს ისეთ საკანონმდებლო და სხვა ზომებს, რაც შეიძლება იყოს აუცილებელი, რათა შეძლები ქმედებები, როდესაც ჩადენილია განზრახ და უფლების გარეშე, ჩამოყალიბდეს როგორც სისხლის სამართლის დანაშაული ეროვნულ კანონმდებლობაში:

კომპიუტერული სისტემების მეშვეობით რასისტული და ქსენოფობიური მატერიალის საზოგადოებისთვის მიწოდება ან სხვაგვარად გავრცელება.

2. მხარეს შეუძლია დაიტოვოს უფლება არ შეუფარდოს სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობა, როგორც ეს ჩამოყალიბებულია წინამდებარე მუხლის პირველ პუნქტში, როდესაც მე-2 მუხლის პირველ პუნქტში დადგენილი მატერიალი იცავს, ავითარებს ან მოუწოდებს დისკრიმინაციისკენ, რომელიც არ არის დაკავშირებული შეუწყნარებლობასთან ან ძალადობასთან, თუ სხვა ეფექტური საშუალებები არის ხელმისაწვდომი.

3. წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტის მიუხედავად, მხარეს შეუძლია დაიტოვოს უფლება არ გამოიყენოს პირველი პუნქტი დისკრიმინაციის იმ საქმეებთან მიმართებაში, რომლებსთვისაც, მის ეროვნულ საკანონმდებლო სისტემაში აზრის გამოხატვის თავისუფლების ჩამოყალიბებული პრინციპების გამო, მას არ შეუძლია იმ ეფექტური საშუალებების გამოყენება, რომლებიც მითითებულია ზემოხსენებულ მეორე პუნქტში.

მუხლი 4 - რასიზმითა და ქსენოფობიით მოტივირებული საფრთხე

თითოეული მხარე განხორციელებს ისეთ საკანონმდებლო და სხვა ზომებს, რომლებიც შეიძლება იყოს აუცილებელი, რათა შეძლები ქმედებები, როდესაც ჩადენილია განზრახ და უფლების გარეშე, ჩამოყალიბდეს როგორც სისხლის სამართლის დანაშაული ეროვნულ კანონმდებლობაში:

კომპიუტერული სისტემის მეშვეობით საფრთხის შექმნა, ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილი მძიმე დანაშაულის ჩადენით (i) პირებისთვის, მათი ისეთი ჯგუფისადმი კუთვნილების მიზეზით, რომელიც გამოირჩევა რასით, კანის ფერით, ჩამომავლობით ან ეროვნული ან ეთნიკური კუთვნილებით, ისევე როგორც რელიგიით თუ გამოყენებულია როგორც წინაპირობა ნებისმიერი ამ ფაქტორებისთვის, ან (ii) პირთა ჯგუფისთვის, რომელიც გამოირჩევა ნებისმიერი ამ მახასიათებლით.

მუხლი 5 - რასიზმითა და ქსენოფობიით მოტივირებული ძალადობა

1. თითოეული მხარე განხორციელებს ისეთ საკანონმდებლო და სხვა ზომებს, რომლებიც შეიძლება იყოს აუცილებელი, რათა შეძლები ქმედებები, როდესაც ჩადენილია განზრახ და უფლების გარეშე, ჩამოყალიბდეს როგორც სისხლის სამართლის დანაშაული ეროვნულ კანონმდებლობაში:

კომპიუტერული სისტემის მეშვეობით, საჯარო ძალადობა (i) პირებზე, მათი ისეთი ჯგუფისადმი კუთვნილების მიზეზით, რომელიც გამოირჩევა რასით, კანის ფერით, ჩამომავლობით ან ეროვნული ან ეთნიკური კუთვნილებით, ისევე როგორც რელიგიით თუ გამოყენებულია როგორც წინაპირობა ნებისმიერი ამ ფაქტორებისთვის, ან (ii) პირთა ჯგუფზე, რომელიც გამოირჩევა ნებისმიერი ამ მახასიათებლით.

2. მხარეს შეუძლია:

- ა. მოითხოვოს, რომ წინამდებარე მუხლის პირველ პუნქტში მითითებულ დანაშაულს გააჩნდეს ისეთი შედეგი, რომ პირველ პუნქტში მითითებულ პირს ან პირთა ჯგუფს ეპუქრება ზიზღი, გაკიცხვა ან დაცინვა; ან
- ბ. დაიტოვოს უფლება არ გამოიყენოს, სრულად ან ნაწილობრივ წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტი.

მუხლი 6 – გენოციდისა და კაცობრიობის წინააღმდეგ მიმართულ დანაშაულთა უარყოფა, მნიშვნელობის გაქარწყლება, მოწონება ან გამართლება

1. თითოეული მხარე განახორციელებს ისეთ საკანონმდებლო და სხვა ზომებს, რომლებიც შეიძლება იყოს აუცილებელი, რათა შემდეგი ქმედებები, როდესაც ჩადენილია განზრახ და უფლების ვარეშე, ჩამოყალიბდეს როგორც სისხლის სამართლის დანაშაული ეროვნულ კანონმდებლობაში:

კომპიუტერული სისტემის მეშვეობით საზოგადოებისთვის იმ მატერიალის მიწოდება ან ხელმისაწვდომობის სხვაგვარად უზრუნველყოფა, რომელიც უარყოფს, აქარწყლებს მნიშვნელობას, იწონებს ან ამართლებს გენოციდისა და კაცობრიობის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულების შემადგენელ აქტებს, როგორც ეს დადგენილია საერთაშორისო სამართლით და ასეთად აღიარებულია 1948 წლის 8 აგვისტოს ლონდონის შეთანხმებით ჩამოყალიბებული საერთაშორისო სამხედრო ტრიბუნალის ან სხვა შესაბამისი საერთაშორისო ინსტრუმენტით ჩამოყალიბებული საერთაშორისო სასამართლოს, რომლის ორენდიქციაც აღიარებული აქვს მხარეს, საბოლოო და სავალდებულო გადაწყვეტილებებით.

2. მხარეს შეუძლია:

- ა. მოითხოვოს, რომ წინამდებარე მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული უარყოფა და მნიშვნელობის გაქარწყლება უნდა იყოს ჩადენილი იმ მიზნით, რომ გამოიწვიოს ზიზღი, დისკრიმინაცია ან ძალადობა ნებისმიერი პირის ან პირთა ჯგუფის მიმართ, რაც დაფუძნებული იქნება რასის, კანის ფერის, ჩამომავლობის ან ეროვნულ თუ ეთნიკურ წარმომავლობაზე, ისევე როგორც რელიგიაზე, თუ გამოყენებულია როგორც წინაპირობა ნებისმიერი ამ ფაქტორებისთვის, ან სხვაგვარად
- ბ. დაიტოვოს უფლება არ გამოიყენოს, სრულად ან ნაწილობრივ წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტი.

მუხლი 7 – თანამონაწილეობა და დაყოლიება

თითოეული მხარე განახორციელებს ისეთ საკანონმდებლო და სხვა ზომებს, რომლებიც შეიძლება იყოს აუცილებელი, რათა თანამონაწილეობა და დაყოლიება წინამდებარე ოქმის შესაბამისად დადგენილი დანაშაულების ჩადენაში, ასეთი დანაშაულის ჩადენის სურვილით, როდესაც ჩადენილია განზრახ და უფლების ვარეშე, ჩამოყალიბდეს როგორც სისხლის სამართლის დანაშაული ეროვნულ კანონმდებლობაში.

თავი III – ურთიერთობა კონვენციასა და წინამდებარე ოქმს შორის

მუხლი 8 – ურთიერთობა კონვენციასა და წინამდებარე ოქმს შორის

1. კონვენციის პირველი, მე-12, მე-13, 22-ე, 41-ე, 44-ე, 45-ე და 46-ე მუხლები გამოიყენება mutatis mutandis წინამდებარე ოქმთან მიმართებაში.
2. მხარეები, წინამდებარე ოქმის მე-2-დან მე-7 მუხლამდე მიმართებაში განაგრძობენ კონვენციის მე-14-დან 21-ე მუხლამდე, 23-დან 35 მუხლამდე ჩამოყალიბებულ ზომათა გამოყენებას.

თავი IV - დასკვნითი დებულებები

მუხლი 9 - საგაღდებულობის გამოხატვა

1. წინამდებარე ოქმი ღიაა ხელმოსაწერად იმ სახელმწიფოებისთვის, რომლებმაც ხელი მოაწერეს კონვენციას და რომლებმაც შეიძლება გამოხატონ მათი თანხმობა საგაღდებულობაზე:

ა. რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების აუცილებლობაზე დათქმის გარეშე გაკეთებული ხელმოწერით; ან

ბ. რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების აუცილებლობაზე დათქმით გაკეთებული ხელმოწერით, რომელსაც მოსდევს რატიფიკაცია, მიღება ან დამტკიცება.

1. მხარეს არ შეუძლია წინამდებარე ოქმის ხელმოწერა რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების აუცილებლობაზე დათქმის გარეშე, ან რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების შესახებ სიგელის დებონირება თუ მას უკმპ არ გაუკეთებია ან იმაგდროულად არ მოახდენს კონვენციის რატიფიცირების, მიღების ან დამტკიცების შესახებ ინსტრუმენტის დებონირებას.

2. რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების შესახებ ინსტრუმენტები დებონირებულ იქნება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანთან.

მუხლი 10 - ძალაში შესვლა

1. წინამდებარე ოქმი ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთავიანი ვადის ამოწურვას იმ თარიღიდან, როდესაც ხუთმა სახელმწიფომ გამოხატა თანხმობა ოქმის საგაღდებულობაზე, მე-9 მუხლის დებულებათა შესაბამისად.

2. იმ ნებისმიერ სახელმწიფოსთან მიმართებაში, რომელიც შემდგომში გამოხატავს მის თანხმობას საგაღდებულობაზე, ოქმი ძალაში შევა იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთავიანი ვადის ამოწურვას რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების აუცილებლობაზე დათქმის გარეშე გაკეთებული ხელმოწერის, ან რატიფიკაციის, მიღების ან დამტკიცების შესახებ სიგელის დებონირების თარიღიდან.

მუხლი 11 - მიერთება

1. წინამდებარე ოქმის ძალაში შესვლის შემდეგ, ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელიც მიუერთდა კონვენციას, ასევე შეუძლია ოქმთან მიერთება.

2. მიერთება ხორციელდება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანთან მიერთების შესახებ სიგელის დებონირების გზით, რომელიც ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთავიანი პერიოდის დებონირების თარიღიდან.

მუხლი 12 - დათქმები და განცხადებები

1. მხარის მიერ კონვენციის დებულებებთან მიმართებაში გაკეთებული დათქმები ასევე გამოიყენება წინამდებარე ოქმთან მიმართებაში, ვარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მხარე განაცხადებს საპირისპიროს ხელმოწერის ან რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან მიერთების შესახებ ინსტრუმენტის დებონირების დროს.

2. ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე მიმართული წერილობითი შეტყობინების გზით, ნებისმიერ მხარეს, ხელმოწერის ან რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან მიერთების შესახებ ინსტრუმენტის დებონირების დროს შეუძლია განაცხადოს, რომ იტოვებს უფლებას გააკეთოს წინამდებარე ოქმის მე-3, მე-5 და მე-6 მუხლებში დაშვებული დათქმა ან დათქმები. იმავდროულად, მხარეს წინამდებარე ოქმის დებულებებთან მიმართებაში შეუძლია ისარგებლოს კონვენციის 22-ე მუხლის მეორე პუნქტითა და 41-ე მუხლის პირველი პუნქტით დაშვებული დათქმებით, მიუხედავად იმისა, თუ იმპლემენტაციის რა ვზა აირჩია ამ მხარემ კონვენციასთან მიმართებაში. არანაირი სხვა დათქმა არ დაიშვება.

3. ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე მიმართული წერილობითი შეტყობინებით, ნებისმიერ მხარეს, ხელმოწერის ან რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან მიერთების შესახებ ინსტრუმენტის დებონირების დროს შეუძლია დაიტოვოს უფლება მოითხოვოს დამატებითი ელემენტები, როგორც ეს გათვალისწინებულია წინამდებარე ოქმის მე-5 მუხლის მე-2.ა პუნქტითა და მე-6 მუხლის მე-2.ა პუნქტით.

მუხლი 13 - დათქმათა სტატუსი და გამოტანა

1. მხარე, რომელმაც გააკეთა დათქმა ზემოთითხილებული მე-12 მუხლის შესაბამისად, გამოიტანს ასეთ დათქმას სრულად ან ნაწილობრივ, მაშინვე, როგორც კი გარემოებები ვახდინს ამას შესაძლებელს. ასეთი გამოტანა ძალაში შევა ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე მიმართული შეტყობინების მიღების თარიღიდან. თუ შეტყობინებაში მითითებულია, რომ დათქმის გამოტანა ძალაში უნდა შევიდეს მითითებულ დროს, და ეს თარიღი მოსდევს გენერალური მდივნის მიერ შეტყობინების მიღების თარიღს, გამოტანა ძალაში შევა ამ მომდევნო დღეს.

2. ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს შეუძლია პერიოდულად დაეკითხოს მხარეებს, რომლებმაც გააკეთეს ერთი ან მეტი დათქმა მე-12 მუხლის შესაბამისად, ასეთი დათქმის ან დათქმების გამოტანის შესაძლებლობის თაობაზე.

მუხლი 14 - ტერიტორიული გამოყენება

1. ნებისმიერ მხარეს ხელმოწერის, ან რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან მიერთების შესახებ ინსტრუმენტის დებონირებისას შეუძლია მიუთითოს ის ტერიტორია ან ტერიტორიები, რომლებზეც გამოიყენება წინამდებარე ოქმი.

2. ნებისმიერ მხარეს შეუძლია, ნებისმიერ მომდევნო დროს, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე მიმართული განცხადებით განაგრძოს წინამდებარე ოქმის მოქმედება, ასეთ განცხადებაში მითითებულ ნებისმიერ სხვა ტერიტორიაზე. ასეთ ტერიტორიასთან მიმართებაში, ოქმი ძალაში შევა იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვიან პერიოდს გენერალური მდივნის მიერ განცხადების მიღების თარიღიდან.

3. წინამორბედი ორი პუნქტის შესაბამისად ვაკეთებული ნებისმიერი განცხადება შეიძლება იქნას გამოტანილი ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე მიმართული შეტყობინების გზით. გამოტანა ძალაში შევა იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვიან პერიოდს გენერალური მდივნის მიერ ასეთი შეტყობინების მიღების თარიღიდან.

მუხლი 15 - დენონსაცია

1. ნებისმიერ მხარეს, ნებისმიერ დროს შეუძლია წინამდებარე ოქმის დენონსირება ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე მიმართული შეტყობინების გზით.

2. ასეთი დენონსაცია ძალაში შევა იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს სამთვიან ვადას ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის მიერ შეტყობინების მიღების თარიღიდან.

მუხლი 16 - შეტყობინებები

ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი შეატყობინებს ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებს, ოქმის შემუშავებაში მონაწილე არაწევრ სახელმწიფოებსა და იმ ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელიც მიუერთდა ან მიწვეულია ოქმთან მიერთებისთვის:

ა. ნებისმიერი ხელმოწერის თაობაზე;

ბ. რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების ან მიერთების შესახებ ნებისმიერი ინსტრუმენტის დებონირების თაობაზე;

გ. მე-9, მე-10 და მე-11 მუხლების შესაბამისად, წინამდებარე ოქმის ძალაში შესვლის ნებისმიერ თარიღის შესახებ;

დ. ნებისმიერ სხვა აქტს, შეტყობინებას ან კომუნიკაციას, რომელიც დაკავშირებულია წინამდებარე ოქმთან.

რის დასტურადაც, შესაბამისი უფლებამოსილებით აღჭურვილმა პირებმა, ხელი მოვაწერეთ წინამდებარე ოქმს.

შესრულებულია ქ. სტრასბურგში, 2003 წლის 28 იანვარს ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე, ერთ ასლად, რომელთაგან ორივე თანაბრად ავთენტურია და რომლებიც დებონირებულ იქნება ევროპის საბჭოს არქივებში. ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი დამოწმებულ ასლებს გადაუვზავნის ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებს, ოქმის შემუშავებაში მონაწილე არაწევრ სახელმწიფოებსა და იმ ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელიც მიწვეულია ოქმთან მიერთებისთვის.